YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
14 päivänä lokakuuta 1976 *

Asiassa 29/76,

jonka Oberlandesgericht Düsseldorf on saattanut yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen tulkitsemisesta yhteisöjen tuomioistuimessa 3 päivänä kesäkuuta 1971 tehdyn pöytäkirjan 1 artiklan mukaisesti saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co. KG, Düsseldorf,

vastaan

Eurocontrol, Bryssel,

ennakkoratkaisun 27.9.1968 tehdyn yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaleessa käytetyn käsitteen "yksityisoikeudellinen asia" tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti H. Kutscher, jaostojen puheenjohtajat A. M. Donner ja P. Pescatore sekä tuomarit J. Mertens de Wilmars, M. Sørensen, A. J. Mackenzie Stuart ja A. O'Keeffe,

julkisasiamies: G. Reischl,
kirjaaja: A. Van Houtte,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Oberlandesgericht Düsseldorf on pyytänyt 16.2.1976 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 18.3.1976, tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä yleissopimus) tulkitsemisesta 3.6.1971 tehdyn pöytäkirjan nojalla yhteisöjen tuomioistuimelta tulkintaratkaisua kysymykseen siitä, onko tulkittaessa yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaleessa käytettyä käsitettä "yksityisoikeudellinen asia" sovellettava sen valtion lakia, jossa kanne on ratkaistu, vai sen valtion lakia, jossa täytäntöönpanomääräystä haetaan.

2 Asiakirjoista ilmenee, että kysymys on esitetty yleissopimuksen III osaston 2 jakson mukaisessa menettelyssä, jossa Eurocontrol pyysi toimivaltaiselta Saksan tuomioistuimelta belgialaisen tuomioistuimen antaman sellaisen päätöksen täytäntöönpanomääräystä, jolla LTU oli velvoitettu maksamaan Eurocontrolille tietty summa maksuina Eurocontrolin laitteiden ja palvelujen käytöstä.

3 Yleissopimuksen 1 artiklan mukaan yleissopimusta "sovelletaan yksityisoikeudellisissa asioissa, riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään", mutta mainitun artiklan 2 kappaleen mukaan sitä ei sovelleta "1. luonnollisten henkilöiden oikeudelliseen asemaan, oikeuskelpoisuuteen tai oikeustoimikelpoisuuteen eikä myöskään aviovarallisuussuhteisiin eikä perintöön ja testamenttiin; 2. konkurssiin, akordiin tai muihin niihin rinnastettaviin menettelyihin; 3. sosiaaliturvaan; 4. välimiesmenettelyyn".

Vaikka 1 artiklassa määrätään, että yleissopimusta sovelletaan riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa asioita käsitellään, ja suljetaan pois sen soveltamisalasta tietyt asiat, artiklassa ei muuten täsmennetä kyseessä olevan käsitteen merkitystä.

Koska tässä artiklassa määrätään ainoastaan yleissopimuksen soveltamisalasta, on tärkeää, jotta taataan, että yleissopimuksesta sopimusvaltioille ja asianomaisille henkilöille syntyvät oikeudet ja velvoitteet ovat mahdollisimman tasapuolisia ja yhdenmukaisia, ettei tämän artiklan sanamuotoa tulkita siten, että siinä viitattaisiin ainoastaan jonkin asianomaisen sopimusvaltion sisäiseen oikeuteen.

Koska 1 artiklassa täsmennetään, että yleissopimusta sovelletaan "riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa" asioita käsitellään, yksityisoikeudellisen asian käsitettä ei voida tulkita yksinomaan sen perusteella, miten toimivalta jakautuu eri lainkäytön alojen välillä tietyissä valtioissa.

Kyseessä olevaa käsitettä on siis pidettävä itsenäisenä käsitteenä, jota on tulkittava yleissopimuksen tavoitteiden ja järjestelmän sekä niiden yleisten periaatteiden mukaan, jotka ilmenevät kansallisten oikeusjärjestysten muodostamasta kokonaisuudesta.

4 Kun käsitettä tulkitaan näin, tietynlaisia tuomioistuinten päätöksiä on, erityisesti yleissopimuksen III osastoa sovellettaessa, pidettävä yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävinä, joko asianosaisten välisten oikeussuhteiden laatua tai riidanalaista asiaa luonnehtivien tekijöiden vuoksi.

Vaikka viranomaisen ja yksityisoikeudellisen henkilön välisissä oikeudenkäynneissä annetut tietyt päätökset saattavat kuulua yleissopimuksen soveltamisalaan, näin ei ole viranomaisen käyttäessä julkista valtaa.

Tilanne on tällainen pääasian asianosaisten välisen asian kaltaisessa asiassa, joka koskee maksuja, jotka yksityisoikeudellisen henkilön on suoritettava kansalliselle tai kansainväliselle julkisoikeudelliselle laitokselle laitoksen laitteiden ja palvelujen käytöstä, erityisesti kun käyttö on pakollista ja yksinomaista.

Tilanne on tällainen varsinkin silloin, kun maksut sekä niiden laskutavat ja perimismenettelyt on vahvistettu käyttäjiin nähden yksipuolisesti, kuten tässä tapauksessa, jossa laitos on yksipuolisesti vahvistanut velvoitteen täyttämispaikaksi oman kotipaikkansa ja valinnut ne kansalliset tuomioistuimet, jotka ovat toimivaltaisia päättämään mainitun velvoitteen täyttämisestä.

5 Esitettyyn kysymykseen vastataan siis, että yleissopimusta ja erityisesti sen III osastoa sovellettaessa käsitettä "yksityisoikeudellinen asia" ei tulkita minkään asianomaisen valtion oikeuden mukaan, vaan yleissopimuksen tavoitteiden ja järjestelmän sekä niiden yleisten periaatteiden mukaan, jotka ilmenevät kansallisten oikeusjärjestysten muodostamasta kokonaisuudesta.

Näillä perusteilla yleissopimuksen soveltamisalaan ei kuulu viranomaisen ja yksityisoikeudellisen henkilön välisessä oikeudenkäynnissä annettu päätös silloin, kun viranomainen on käyttänyt asiassa julkista valtaa.

Oikeudenkäyntikulut

6 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Saksan liittotasavallan ja Italian tasavallan hallituksille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi.

Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe Oberlandesgericht Düsseldorfissa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi Oberlandesgericht Düsseldorfin asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Oberlandesgericht Düsseldorfin 16.2.1976 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

1) **Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehtyä yleissopimusta ja erityisesti sen III osastoa sovellettaessa käsitettä "yksityisoikeudellinen asia" ei tulkita minkään asianomaisen valtion oikeuden mukaan, vaan yleissopimuksen tavoitteiden ja järjestelmän sekä niiden yleisten periaatteiden mukaan, jotka ilmenevät kansallisten oikeusjärjestysten muodostamasta kokonaisuudesta.**

2) **Yleissopimuksen soveltamisalaan ei kuulu viranomaisen ja yksityisoikeudellisen henkilön välisessä oikeudenkäynnissä annettu päätös silloin, kun viranomainen on käyttänyt asiassa julkista valtaa.**

Kutscher Donner Pescatore

Mertens de Wilmars Sørensen Mackenzie Stuart O'Keeffe

Julistettiin Luxemburgissa 14 päivänä lokakuuta 1976.

A. Van Houtte
kirjaaja

H. Kutscher
presidentti